

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
v/Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

29. november 2012

HØRING: Forskrift om rammeplaner for lærerutdanning trinn 8 - 13

Dysleksi Norge mener at kunnskap om lese-, skrive og matematikkvansker, av spesifikk og generell art, må inn i alle ledd av skoleverket. 20 % av elevene som går ut av ungdomsskolen har så svake leseferdigheter at de vil ha problemer med å klare seg i samfunnet. Nettopp fordi det er så mange som har slike vansker og fordi konsekvensene er så alvorlige er det nødvendig at samtlige ansatte i skolen har kunnskap om dette: Rektorer, lektorer, lærere i yrkesfagene, i praktiske og estetiske fag osv må alle kunne noe om utfordringene til en så stor del elevgruppe.

Elever med dysleksi har dysleksi i alle fag – ikke bare i språkfagene!

<u>Forslag til forskrift for faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag</u>	s. 2
<u>Forslag til forskrift for lektorutdanning for trinn 8 – 13</u>	s. 3
<u>Forslag til forskrift for praktisk pedagogisk utdanning (PPU) for trinn 8 – 13</u>	s. 4
<u>Forslag til forskrift for yrkesfaglærerutdanning og PPU for yrkesfag</u>	s. 5

Vennlig hilsen

Dysleksi Norge

A handwritten signature in blue ink that reads 'Caroline Solem'.

v/ fungerende generalsekretær Caroline Solem

Forslag til forskrift for faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag

§ 1 Virkeområde og formål

For mange av Dysleksi Norges medlemmer er fag som musikk og drama "fristeder" der mestringsfølelsen kan blomstre og elevene ikke holdes tilbake av reduserte lese-, skrive- og/eller regneferdigheter.

For elever som har vedvarende utfordringer knyttet til basisferdighetene lesing, skriving og/eller regning kan utvikling av kreative og løsningsorienterte evner være avgjørende for hvor godt de klarer seg i arbeidslivet. Det er derfor viktig at faglærerne innen praktiske og estetiske fag er seg dette bevisst og arbeider målrettet med videreutvikling av disse ferdighetene og å skape mestringsopplevelser som kanskje mangler i de andre fagene.

§ 2 Læringsutbytte

Vi ønsker derfor at følgende kulepunkter legges til eller inkluderes i eksisterende:

KUNNSKAP

- Kandidaten har grunnleggende kunnskap om lese-, skrive- og matematikkvansker.

FERDIGHETER

- Kandidaten kan legge til rette for elevenes mestringsopplevelser og utvikling av kreative og løsningsorienterte evner.

§ 3 Struktur og innhold

Dysleksi Norge mener at et minimum av studiepoengene (f.eks 15) skal være forbeholdt fag innen ett eller flere av temaene:

- Dysleksi /lese- og skrivevansker
- Dyskalkuli/matematikkvansker
- IKT-hjelpemidler innen lese- og skrivestøtte

§ 4 Nasjonale retningslinjer, kjennetegn og programplan

Dysleksi Norge ønsker å advare mot å gi den enkelte studieinstitusjon for stor grad av frihet til å velge sitt faglige innhold og øvrige opplegg. Det fører til uforutsigbarhet og store forskjeller studieinstitusjonene imellom. Den kvaliteten som er absolutt nødvendig for å skape gode lærere for fremtiden må også uttales eksplisitt i nasjonale retningslinjer og forskriften. Det kan for eksempel ikke være opp til den enkelte studieinstitusjon å sette fokus på kunnskap om lese-, skrive- og matematikkvansker, det må alle institusjonene ha.

Annet

I høringsbrevet fremkommer det et forslag om opptakskrav for faglærerutdanningen. Vi er klar over at dette ikke vil bli vurdert før ved neste revisjon av opptaksforskriften, men vi benytter oss allikevel av muligheten til å komme med en kommentar:

Dersom karakter 3 i norsk blir et minimumskrav til faglærerutdanningen i praktiske og estetiske fag blir mange fremtidige gode lærere ekskludert. Vi er svært opptatt av at lærere besitter god, riktig og ikke minst *relevant* kompetanse. Av en språklærer må man naturligvis stille andre krav enn til en musikk lærer. Vi er bekymret for at dette kan utelukke mange flinke faglærere som trøbler med lesing og skriving.

Forslag til forskrift for lektorutdanning for trinn 8 – 13

§ 1 Virkeområde og formål

Vi savner et fokus på mestring og foreslår følgende omformulering (fra siste setning i tredje avsnitt):
Utdanningen skal være rettet mot undervisning på trinn 8-13 og kunnskap om ungdomskultur og evne til å motivere for læring og skape mestringsfølelse skal være sentrale elementer i utdanningen.

§ 2 Læringsutbytte

Dysleksi Norge mener at disse målene skulle ha vært tydeligere. De områder kandidaten skal ha kunnskap om og ferdigheter i bør uttrykkes eksplisitt. Særlig ønsker vi å rette fokus mot undervisning av dyslektikere. Svært mange i dag har ingen kunnskap om pedagogiske og fagdidaktiske spørsmål overfor denne målgruppa. Så mange som 20 % av elevene som går ut av ungdomsskolen har lesevansker av forskjellige årsaker. Om lag ¼ av disse har alvorlige spesifikke vansker: dysleksi.

Elever med lese-, skrive- og/eller mattevansker er en svært tallrik gruppe elever. Manglende lese-, skrive- og regneferdigheter i norsk skole har fått stor oppmerksomhet ifbm PISA-undersøkelser, frafallsstatistikker osv. Dette må ses i sammenheng med lærernes kunnskap.

Dysleksi Norge mener at alle lærere **som et minimum** må ha grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for elever med lese-, skrive- og mattevansker. Vi mener videre at dette må uttrykkes eksplisitt i forskriften.

Vi ønsker derfor at følgende kulepunkter legges til eller inkluderes i eksisterende:

KUNNSKAP

- Kandidaten har grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for lese-, skrive- og matematikkvansker samt IKT-baserte lese- og skrivestøtte programmer.

FERDIGHETER

- Kandidaten kan legge til rette for at alle elever opplever mestring i skolearbeidet.

§ 3 Struktur og innhold

Dysleksi Norge mener at et minimum av studiepoengene (f.eks 15) skal være forbeholdt fag innen ett eller flere av temaene:

- Dysleksi /lese- og skrivevansker
- Dyskalkuli/matematikkvansker
- IKT-hjelpemidler innen lese- og skrivestøtte

§ 4 Nasjonale retningslinjer, kjennetegn og programplan

Dysleksi Norge støtter forslaget om et "stopp-punkt" mellom tredje og fjerde studieår. Svært mange nyutdannede lærere mangler vesentlig kompetanse for å kunne fungere som gode lærere. Et krav om bestått praksisopplæring vil kunne besørge dette til noen grad. Det ville fungert enda bedre dersom kandidaten i løpet av praksisperioden ble satt til å arbeide med elever med lese-, skrive- og matematikkvansker.

Dysleksi Norge ønsker å advare mot å gi den enkelte studieinstitusjon for stor grad av frihet til å velge sitt faglige innhold og øvrige opplegg. Det fører til uforutsigbarhet og store forskjeller studieinstitusjonene imellom. Den kvaliteten som er absolutt nødvendig for å skape gode lærere for fremtiden må også uttales eksplisitt i nasjonale retningslinjer og forskriften. **Det kan ikke være opp til den enkelte studieinstitusjon å sette fokus på kunnskap om lese-, skrive- og matematikkvansker, det må alle institusjonene ha.**

Forslag til forskrift for praktisk pedagogisk utdanning (PPU) for trinn 8 – 13

Vi er enige i at det skal stilles krav om to undervisningsfag for opptak til PPU.

§ 1 Virkeområde og formål

Vi savner et fokus på tilpasset opplæring og foreslår at følgende setning integreres i § 1 om virkeområde og formål: Utdanningen skal kvalifisere kandidatene til å oppdage elevens evt mangelfulle utvikling i basisferdighetene lesing, skriving og regning og kjenne til metoder og tiltak for tilpasset opplæring.

§ 2 Læringsutbytte

Dysleksi Norge mener at disse målene skulle ha vært tydeligere. De områder kandidaten skal ha kunnskap om og ferdigheter i bør uttrykkes eksplisitt. Særlig ønsker vi å rette fokus mot undervisning av dyslektikere. Svært mange i dag har ingen kunnskap om pedagogiske og fagdidaktiske spørsmål overfor denne målgruppa. Så mange som 20 % av elevene som går ut av ungdomsskolen har lesevaner av forskjellige årsaker. Om lag ¼ av disse har alvorlige spesifikke vansker: dysleksi.

Elever med lese-, skrive- og/eller mattevansker er en svært tallrik gruppe elever. Manglende lese-, skrive- og regneferdigheter i norsk skole har fått stor oppmerksomhet ifbm PISA-undersøkelser, frafallsstatistikker osv. Dette må ses i sammenheng med lærernes kunnskap.

Dysleksi Norge mener at alle lærere som et minimum må ha grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for elever med lese-, skrive- og mattevansker. Vi mener videre at dette må uttrykkes eksplisitt i forskriften.

Vi ønsker derfor at følgende kulepunkter legges til eller inkluderes i eksisterende:

KUNNSKAP

- Kandidaten har grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for lese-, skrive- og matematikkvansker samt IKT-baserte lese- og skrivestøtte programmer.

FERDIGHETER

- Kandidaten kan legge til rette for at alle elever opplever mestring i skolearbeidet.

§ 3 Struktur og innhold

Dysleksi Norge mener at et minimum av studiepoengene (f.eks 15) skal være forbeholdt fag innen ett eller flere av temaene:

- Dysleksi /lese- og skrivevansker
- Dyskalkuli/matematikkvansker
- IKT-hjelpemidler innen lese- og skrivestøtte

§ 4 Nasjonale retningslinjer, kjennetegn og programplan

Dysleksi Norge ønsker å advare mot å gi den enkelte studieinstitusjon for stor grad av frihet til å velge sitt faglige innhold og øvrige opplegg. Det fører til uforutsigbarhet og store forskjeller studieinstitusjonene imellom. Den kvaliteten som er absolutt nødvendig for å skape gode lærere for fremtiden må også uttales eksplisitt i nasjonale retningslinjer og forskriften. **Det kan ikke være opp til den enkelte studieinstitusjon å sette fokus på kunnskap om lese-, skrive- og matematikkvansker, det må alle institusjonene ha.**

Forslag til forskrift for yrkesfaglærerutdanning og PPU for yrkesfag

Dysleksi Norge ønsker å understreke at et stort antall elever på yrkesfaglig opplæring har lese- og skrivevansker. Det er derfor helt nødvendig at yrkesfaglærere i tillegg til sin fagkompetanse også besitter kunnskap om innlæringsmetoder for elever med lese- og skrivevansker samt datahjelpemidlene denne elevgruppen benytter seg av.

§ 1 Virkeområde og formål

Vi savner et fokus på mestring og foreslår at følgende setning integreres i § 1 om virkeområde og formål både i rammeplan for yrkesfaglærerutdanning for trinn 8 – 13 og i rammeplan for PPU for yrkesfag for trinn 8 - 13: Utdanningen skal kvalifisere kandidatene til å skape læresituasjoner der elevene kan mestre og utvikle seg faglig.

§ 2 Læringsutbytte

Dysleksi Norge mener at disse målene skulle ha vært tydeligere. De områder kandidaten skal ha kunnskap om og ferdigheter i bør uttrykkes eksplisitt. Særlig ønsker vi å rette fokus mot undervisning av dyslektikere. Svært mange i dag har ingen kunnskap om pedagogiske og fagdidaktiske spørsmål overfor denne målgruppa. Så mange som 20 % av elevene som går ut av ungdomsskolen har lesevansker av forskjellige årsaker. Om lag ¼ av disse har alvorlige spesifikke vansker: dysleksi.

Elever med lese-, skrive- og/eller mattevansker er en svært tallrik gruppe elever. Manglende lese-, skrive- og regneferdigheter i norsk skole har fått stor oppmerksomhet ifbm PISA-undersøkelser, frafallsstatistikker osv. Dette må ses i sammenheng med lærernes kunnskap.

Dysleksi Norge mener at alle lærere **som et minimum** må ha grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for elever med lese-, skrive- og mattevansker. Vi mener videre at dette må uttrykkes eksplisitt i forskriften.

Vi ønsker derfor at følgende kulepunkter legges til eller inkluderes i eksisterende:

KUNNSKAP

- Kandidaten har grunnleggende kunnskap om kartlegging og tiltak for lese-, skrive- og matematikkvansker samt IKT-baserte lese- og skrivestøtte programmer.

FERDIGHETER

- Kandidaten kan legge til rette for at alle elever opplever mestring i skolearbeidet.

§ 3 Struktur og innhold

Dysleksi Norge mener at et minimum av studiepoengene (f.eks 15) skal være forbeholdt fag innen ett eller flere av temaene:

- Dysleksi /lese- og skrivevansker
- Dyskalkuli/matematikkvansker
- IKT-hjelpemidler innen lese- og skrivestøtte

§ 4 Nasjonale retningslinjer, kjennetegn og programplan

Dysleksi Norge ønsker å advare mot å gi den enkelte studieinstitusjon for stor grad av frihet til å velge sitt faglige innhold og øvrige opplegg. Det fører til uforutsigbarhet og store forskjeller studieinstitusjonene imellom. Den kvaliteten som er absolutt nødvendig for å skape gode lærere for fremtiden må også uttales eksplisitt i nasjonale retningslinjer og forskriften. **Det kan ikke være opp til den enkelte studieinstitusjon å sette fokus på kunnskap om lese-, skrive- og matematikkvansker, det må alle institusjonene ha.**